

INFORMACIJA VISUOMENEI

NĖŠČIŪJŲ SKIEPIJIMAS KOKLIUŠO KOMPONENTĄ TURINČIA VAKCINA

- Kokliušo vakcina
- Skiepijimo laikas
- Skiepijimo dažnis
- Vakcinės efektyvumas ir saugumas
 - Šalutinis poveikis
 - Kontraindikacijos
- Kitos rekomendacijos

.L.A.G.D.

**LIETUVOS AKUŠERIŲ
GINEKOLOGŲ DRAUGIJA**

2022 10 19

NĖŠČIŪJŲ SKIEPIJIMAS KOKLIUŠO KOMPONENTĄ TURINČIA VAKCINA

Skiepai nuo kokliušo yra labiau aktualūs ne dėl nėščiųjų, o dėl kūdikių sveikatos. Besilaukiančių moterų sergamumas kokliušu nesiskiria nuo šios ligos paplitimo tarp suaugusių moterų.

Didžiausią žalą kokliušas daro naujagimiams ir kūdikiams ypač iki 6 mėn. amžiaus, nes jų imunitetas yra silpnas, ir jie yra itin imlūs šiai infekcijai. Sunkiausiai serga kūdikiai: maždaug pusei jaunesnių nei vienerių metų kūdikių reikalingas gydymas stacionare, jiems išsivysto komplikacijos – plaučių uždegimas, miego sutrikimas, kai miegant protarpiais nutrūksta ir vėl atsinaujina kvėpavimas, neurologiniai sutrikimai. Apie 1 proc. kūdikių dėl šios ligos miršta.

Kokliušo vakcina

Monovalentės kokliušo vakcinos nėra. Skiepijama sudėtine kokliušo komponentą turinčia vakcina - stabligės, difterijos ir kokliušo neląstelė, komponentine, sumažinto antigenų kiekio vakcina (Tdap). Ši vakcina yra negyva, todėl ligos sukelti negali. Imunitetas susiformuoja maždaug per 1 mėn. laiko. Vakcinos yra kompensuojamos valstybės biudžeto lėšomis.

Skiepijimo laikas

- Rekomenduojamas skiepijimas kokliušo komponentą turinčia (Tdap) vakcina 27+0–36+0 nėštumo savaitę.
- Esant neišnešiotumo rizikai, galima vakcinacija ir anksčiau (nuo 20 nėštumo savaitės, tikslas - užtikrinti reikalingą antikūnų kiekį, reikalingą anksčiau gimusio naujagimio apsaugai).
- Skiepijama kiekvieno nėštumo metu, net jeigu nepraėjo ir 12 mėn. nuo paskutinio įskiepijimo.
- Kilus kokliušo protrūkiui ar prireikus suleisti stabligės vakciną susižeidus, Tdap galima įskiepyti ir anksčiau. Tuo atveju antrą kartą šio nėštumo metu vakcina neskiriama.

Skiepijimo dažnis

- Jeigu nėščioji yra pasiskiepijusi pilnai stabligės, difterijos ir kokliušo vakcina (skiepijama kas 10 metų), tai užtenka kokliušo komponentą turinčia vakcina skiepytis vieną kartą nėštumo metu 27+0–36+0 nėštumo savaitę.
- Jeigu nėščioji buvo skiepyta sustiprinančia stabligės ir difterijos vakcina (Td) anksčiau nei prieš 10 metų, tai nėštumo metu skiepijimas trivalente Tdap vakcina užtikrina imuniteto ir nuo stabligės bei difterijos palaikymą kitiems 10 metų.
- Jeigu nėščioji nebuvo visiškai ar pilnai paskiepyta nuo stabligės ir difterijos (3 vakcinų dozės), tą galima saugiai padaryti nėštumo metu. Skiepijama 2 dozėmis stabligės ir difterijos (Td) ir 1 stabligės, difterijos ir kokliušo (Tdap) vakcina. Tdap vakciną rekomenduojama įskiepyti 27+0–36+0 nėštumo savaitę. Rekomenduojamas skiepijimo planas 0, 4 savaitės po pirmos dozės ir 6-12 mėn. po pirmos dozės.

Vakcinų efektyvumas ir saugumas

- Vakcinų efektyvumas siekia 90 proc.
- Vakcinų saugumas. 2017 m. McMillan M. paskelbė sistemine apžvalgą – nei motinai, nei naujagimiui ar kūdikiui nenustatyta daugiau nepageidaujamų įvykių.

NĖŠČIŪJŲ SKIEPIJIMAS KOKLIUŠO KOMPONENTĄ TURINČIA VAKCINA

Šalutinis poveikis

Dažniausi nepageidaujami reiškiniai, galintys pasireikšti po vakcinės suleidimo:

- galvos skausmas ir svaigimas;
- karščiavimas;
- raumenų, sąnarių skausmas, sąnarių patinimas;
- nuovargis, silpnumas, bendras negalavimas, šaltkrėtis;
- pykinimas, virškinimo trakto sutrikimai (viduriavimas, vėmimas);
- apetito stoka;
- bėrimas;
- pažasties limfmazgių padidėjimas;
- vakcinės suleidimo vietoje gali atsirasti paraudimas, patinimas, skausmas, sukietėjimas, nedidelė kraujosrūva.

Dažniausiai visi šie reiškiniai praeina savaime, be gydymo per 1-3 dienas. Esant sunkesniems simptomams ir (arba) užsitęsusiems esantiems, rekomenduojama kreiptis į šeimos gydytoją ir (arba) nėštumą prižiūrinčią gydytoją.

Sunkios alerginės reakcijos po šios vakcinės yra itin retos:

- pasunkėjęs kvėpavimas, liežuvio ar lūpų pamėlynavimas;
- ūminis kraujagyslių nepakankamumas;
- veido ir kaklo patinimas.

Dažniausiai sunki alerginė reakcija pasireiškia labai greitai, iš karto po injekcijos suleidimo.

Kontraindikacijos

Šios vakcinės naudoti negalima, jei nėščioji yra alergiška bent vienam iš jos komponentų, serga ūmia liga ar anksčiau skiepijant vakcina nuo šios ligos buvo išsivysčiusi sunki alerginė reakcija ar neurologinė būklė. Geriausia šias situacijas aptarti su šeimos gydytoju ir (arba) nėštumą prižiūrinčiu gydytoju.

Kitos rekomendacijos

- Bent parą po vakcinacijos negalima šlapinti injekcijos vietos.
- Jeigu gimdyvė nepaskiepyta nėštumo metu, tai stabligės, difterijos ir kokliušo vakcina rekomenduojama įskiepyti iš karto po gimdymo.
- Rekomenduojama paskiepyti ir visus suaugusiuosius, kurie gali turėti artimą kontaktą su naujagimiū ir kūdikiu (iki 1 metų). Geriausia tai atlikti 2 savaites iki planuojamos gimdymo datos. 50 proc. atvejų kūdikiai kokliūšu užsikrečia nuo šeimos narių.
- Rekomenduojama skiepyti ir medicinos darbuotojus, dirbančius su nėščiosiomis, gimdyvėmis ir naujagimiais.
- Dėl vakcinacijos ir su ja susijusių klausimų nėštumo ir žindymo laikotarpiais moterims, pirmiausia, reikėtų konsultuotis su šeimos gydytoju ir (arba) nėštumą prižiūrinčiu gydytoju.